

17.8.2020

Dnro 2020_041
VH/4447/02.98.00.03/2020

Viite
VN/15277/2020

Työ- ja elinkeinoministeriölle

Lausuntopyyntö

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt lausumaa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi.

Lausuma

Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksikkö (myöhemmin ”selvitysyksikkö”) lausuu esityksestä harmaan talouden torjunnan näkökulmasta ja kannattaa

- veroihin ja muihin julkisiin maksuihin liittyvien velvollisuuksien hoitamisen selvittämistä avustuksia myönnettäessä,
- selvittämisen tueksi säädettävää, riittävän laajaa tiedonsaantioikeutta sekä
- velvoitteidenhoitoselvityspalvelun käyttämistä veroihin ja muihin julkisiin maksuihin liittyvien velvollisuuksien hoitamisen selvittämisessä.

Perustelut

Lakiehdotuksen 10 §:ssä todetaan, että toimintaympäristön kehittämisavustuksen myöntämisen edellytyksenä on mm., että avustuksen hakijalla arvioidaan olevan riittävät taloudelliset ja muut edellytykset toteuttaa hanke sekä hankkeen luonteen sitä edellyttäessä vastata toiminnan jatkuvuudesta myös hankkeen toteuttamisen jälkeen. Ehdotuksen perusteluissa todetaan, että avustuksen myöntämistä harkittaessa otettaisiin huomioon erilaisista julkisista ja yksityisistä rekistereistä saatavat tiedot hakijan maksuhäiriöistä sekä verojen ja lakisääteisten maksujen suorittamisesta. Lähtökohtana harkinnanvaraisia tukia myönnettäessä olisi luonnollisesti se, että avustuksen saaja olisi hoitanut asianmukaisesti velvoitteensa. Avustusta voitaisiin kuitenkin myöntää, jos velvoitteiden laiminlyönti olisi vain vähäinen. Lisäksi avustusta voisi erityisestä syystä myöntää myös silloin, kun laiminlyönti olisi olennainen, mutta velvoitteiden hoitamisesta olisi tehty maksusuunnitelma, jota olisi jo jonkin aikaa noudatettu. Avustuksen myöntäminen olennaisten velvoitteiden laiminlyöntien yhteydessä olisi kuitenkin hyvin poikkeuksellista ja perustuisi aina tapauskohtaiseen arviointiin.

Velvoitteiden hoitamisen selvittämiseen liittyvää tulkintaohjetta on myös avustuksen myöntäjän tiedonsaantioikeutta koskevan 19 §:n perusteluissa. Perusteluissa todetaan, että koska erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten osalta toiminta nojaa vahvasti yrittäjän itsensä sekä yrityksen vastuuhenkilöiden työpanokseen ja luotettavuuteen, velvoitteiden hoitamisen tarkastelua ei tulisi rajata vain yritykseen, vaan

sen tulee tarvittaessa kattaa myös yrityksen vastuuhenkilöiden muu ja aiempi yritys-toiminta. Esityksen mukaan 19 §:ssä ehdotettu tiedonsaantioikeus kattaisi siis avus-tuksen hakijan tai saajan tietojen lisäksi ainakin pienten ja keskisuurten yritysten vastuuhenkilöiden ja näiden aiempien yritysten tiedot.

Selvitysyksikkö toteaa, että esityksessä on sen käsityksen mukaan valittu aikaisem-masta oikeuskäytännöstä poikkeava tulkinta avustuksen edellytyksien selvittämistä koskevan säännöksen ulottumisesta myös avustuksen hakijan tai saajan vastuuhenkilöihin ja näiden muuhun yritystoimintaan. Sama laajennus koskee esityksessä myös tiedonsaantioikeutta.

Selvitysyksikkö kannattaa ajatusta selvitysoikeuden/-velvollisuuden laajentamisesta esityksessä kuvatulla tavalla. Toisaalta selkeämmin kirjoitetuista edellytyksistä avus-tuksen myöntämiseksi voisi olla etua lain ymmärrettävyyden ja avustuksen hakijan oikeuksien ja velvollisuuksien ymmärtämisen kannalta. Selvitysyksikkö ehdottaa mi-nisteriön harkittavaksi, että avustuksen myöntämiselle asetettu edellytys veroihin ja muihin julkisiin maksuihin liittyvien velvollisuuksien hoitamisesta ja sen ulottumisesta myös hakijan tai saajan vastuuhenkilöihin ja näiden muuhun yritystoimintaan kirjoj-tettaisiin lainsäädäntöön selkeämmin näkyviin. Lainsäädännöllä annettaisiin tällä ta-voin myös selkeämpi, harmaan talouden estämiseen tähtäävä viesti.

Esityksessä todetaan, että viranomaistiedot voitaisiin pyytää myös hyödyntäen Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksikön laatimia veloitteidenhoitoselvityk-siä. Veloitteidenhoitoselvitykset on jo otettu käyttöön kehittämisavustusten käsitte-lyssä kesäkuussa 2020. Veloitteidenhoitoselvityksiä tähän käyttötarkoitukseen laa-ditaan Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain (1207/2010) 6 §:n 1 mo-mentin 6-kohdan perusteella, sillä kyseessä on valtionavustuslain (688/2001) perus-teella organisaation toimintaa varten annettavan rahoituksen myöntäminen ja val-vonta.

Selvitysyksikkö toteaa, että veloitteidenhoitoselvitys soveltuu hyvin esityksessä tar-koitetun avustuksen myöntämiseen ja valvontaan. Veloitteidenhoitoselvitys on kus-tannustehokas ja nopea tapa toteuttaa viranomaisen tiedonsaantioikeuteen liittyvä tietojen hankinta ja se lisää samalla myös viranomaisen tietoisuutta siitä, miten avustuksen hakija tai saaja on hoitanut julkisoikeudelliset veloitteensa ja tehostaa näin ollen harmaan talouden torjuntaa.

Helsingissä 17.8.2020

Marko Niemelä
apulaisjohtaja
Verohallinto, Harmaan talouden selvitysyksikkö
p. 040 5110 195